

RAAP-NOTITIE 1015

Plangebied Meije 136

Gemeente Bodegraven

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: dhr. A. van Hogenes

Titel: Plangebied Meije 136, gemeente Bodegraven; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: februari 2005

Auteur: *drs. C.R.C. Schamp*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2005\BMEY\N01015-BMEY.doc

Projectcode: BMEY

Projectleider: drs. C.R.C. Schamp

Projectmedewerker: drs. I.A. Schute

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: niet van toepassing

Autorisatie: drs. I.A. Schute

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: dhr. A. van Hogenes
- *aanleiding onderzoek*: verzoek vrijstellingsprocedure ex artikel 19, lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening
- *datum uitvoering veldwerk*: 4 februari 2005
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: bestaande bebouwing

Locatiegegevens

- *plangebied*: Meije 136
- *kadastrale gegevens*: gemeente Bodegraven, Sectie A, perceelnr. 1491
- *plaats*: Meije
- *gemeente*: Bodegraven
- *provincie*: Zuid-Holland
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 31D
- *plangebied in gebruik als*: bebouwd gebied met tuin
- *oppervlakte plangebied*: ca. 500 m²
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 113.600/458.975

Doelstelling

Doel van het onderzoek is het vaststellen of in het plangebied (binnen 2 m -Mv) archeologische resten voorkomen of verwacht kunnen worden die bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen.

Onderzoeksvragen

1. Welke archeologische resten naar aard en datering worden in het plangebied verwacht (gespecificeerde archeologische verwachting)?
2. Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw in het plangebied en wat zegt dit over de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische resten?
3. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten?
4. Wat is globaal de waarde van eventueel aanwezige archeologische resten (aard, fysieke kwaliteit, datering, diepteligging en omvang) en wat zegt dit over hun behoudenswaardigheid?
5. In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de realisatie van de geplande bodemingrepen?

Het archeologisch inventariserend onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de IKAW (ROB, 2001) geldt voor het plangebied een hoge trefkans op archeologische waarden. De Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland regio Rijnstreek (CHS, Provincie Zuid-Holland, 2002, regio Alphen a/d Rijn en omgeving) geeft aan dat in het plangebied een zeer grote kans is op het aantreffen van archeologische sporen.
- *ARCHIS-waarnemingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem)*
  - in plangebied: geen
  - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Historische gegevens

- *historische kaarten:*
  - Prins Maurits' kaart van Rijnland en omliggend gebied, 1614 (Zandvliet, 1989): geen bebouwing;
  - Minuutplan 1829, Bodegraven, sectie A, de Meije: geen bebouwing;
  - Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, 1839-1859 (Wolters-Noordhoff, 1990): bebouwd;
  - Historische Atlas Zuid-Holland, 1887 (ROBAS Producties, 1989): bebouwd.
- *historisch gebruik:* eerste bebouwing tussen 1839 en 1859.

Bodemkundige en/of geologische gegevens

Het veenriviertje de *Meije* mondt uit in de Oude Rijn bij Zwammerdam en is een oude bedding van één van de meanders van de Rijn in het veengebied. Veel beddingen zijn verland en zijn in de vorm van inversieruggen nog steeds zichtbaar in het landschap, maar de Meije bleef een waterloop.

- *bodem volgens bodemkaart:* lierdeerdgronden, klei, met grondwatertrap II (Stiboka, 1976: code pRv81).
- *geomorfologie volgens geomorfologische kaart:* rivierinversierug (Stiboka RGD, 1975: code 3K26)

Specifieke archeologische verwachting

Op grond van de inventarisatie van archeologische, historische, bodemkundige en/of geologische gegevens gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Midden Bronstijd. Het kan gaan om nederzettingsterreinen en andere typen vindplaatsen, zoals graven, verkavelingspatronen en andere zeer lokale archeologische resten.

Gezien de geologische situatie bevinden de meeste archeologische resten zich waarschijnlijk binnen 2,0 m -Mv op de oeverafzettingen langs de Meije. Gezien het historisch grondgebruik is het mogelijk dat de bodem in het plangebied is afgegraven waardoor eventueel aanwezige archeologische resten inmiddels verdwenen zijn.

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen:* min of meer regelmatige verdeling over het onderzochte gebied (figuur 1).
- *gebruikt boormateriaal:* Edelmanboor 7 cm en gutsboor 3 cm.
- *totaal aantal boringen:* 5
- *minimaal geboorde diepte:* 3,0 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte:* 3,0 m -Mv

- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met*: meetlint

Deze methode is geschikt voor het opsporen van vondstrijke nederzettingen. Deze methode is niet gericht op het opsporen van vondstarme nederzettingen en zeer lokale archeologische sporen zoals graven en verkavelingsgreppels.

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch en archeologisch)*: Nabij de bebouwing van het perceel, in het westelijk deel van het plangebied, zijn boring 1 en 2 gezet. Van boven naar beneden komen hierin de volgende lagen voor:
  - in boring 1 een laag opgebrachte/verstoorde grond tot circa 0,6 m -Mv. In boring 2 is deze verstoring wat minder, tot 0,1 m -Mv;
  - een laag rietveen (circa 0,75 tot 1,3 m -Mv);
  - een laag matig siltige zeer humeuze klei met plantenresten (circa 1,6 tot circa 2,6 m -Mv);
  - een laag matig siltige grijs tot lichtgrijze klei met schelpgruis en plantenresten (circa 2,6 tot minimaal 3,0 m -Mv);

In het oostelijk deel van het plangebied (boringen 3, 4 en 5) komen van boven naar beneden de volgende lagen voor:

- een laag verstoorde grond (tot circa 0,1 m -Mv);
- een laag matig siltige zeer humeuze klei met plantenresten (circa 0,1 tot gemiddeld 0,5 m -Mv);
- alleen in boring 4 en 5: een laag ongestoord rietveen (circa 0,5 tot circa 1,0 m -Mv);
- een laag matig siltige zeer humeuze klei met plantenresten (circa 0,5m -Mv, in boring 3 vanaf 0,1 m -Mv, tot gemiddeld 2,3 m -Mv);
- een laag lichtgrijze matig siltige klei met schelpgruis, deze klei is kalkrijk (circa 2,3 tot minimaal 3 m -Mv).

In de boringen 1, 2, 4 en 5 is rietveen aangetroffen. Dit is gevormd als gevolg van verlanding van open water, nadat sedimentaanvoer ophield (waarschijnlijk het moment dat de Oude Rijn werd afgedamd in 1122 na Chr., maar het is ook mogelijk dat de getijden-invloed eventueel langer heeft geduurd). De matig siltige klei in de boringen 1 t/m 5 is afgezet toen de Meije nog sedimentaanvoer kende. Deze klei is geïnterpreteerd als een restgeul-afzetting. De lichtgrijze matig siltige klei met schelpgruis kan mogelijk geïnterpreteerd worden als restgeul.

- *mate van verstoring*: alleen boring 1 is matig verstoord
- *Archeologische indicatoren*: in boringen: nee

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij aanvang van het veldonderzoek voor plangebied Meije 136 (gemeente Bodegraven) een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf de Midden Bronstijd. Het veldonderzoek heeft echter geen archeologische resten opgeleverd. De bodem is in boring 1 tot circa 0,7 m -Mv matig verstoord en in de boringen 2 t/m 5 gemiddeld tot 0,1 m -Mv. Daarnaast zijn in het hele plangebied afzettingen aangetroffen waarop geen archeologische resten verwacht worden.

Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen bodemingrepen kunnen, voor zover het de archeologische waarden betreft, zonder beperkingen worden uitgevoerd.

- *contactpersoon gemeente Bodegraven*: dhr. A.J. Geerling, afdeling VROM
- *contactpersoon RAAP*: drs. C.R.C. Schamp

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Provincie Zuid-Holland**, 2003. *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Krimpenerwaard en Gouwestreek*. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- ROB**, 2001. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- ROBAS Producties**, 1989. *Historische Atlas Zuid-Holland: Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. Robas Producties, Den IJp.
- Stiboka**, 1976. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 31 West Utrecht*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1975. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 31 Utrecht*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1990. *Grote historische atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 1: West-Nederland 1839-1859*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
- Zandvliet, K. e.a. (redactie)**, 1989. *Prins Maurits' kaart van Rijnland en omliggend gebied, door Floris Balthasar en zijn zoon Balthasar Flrisz. Van Berckenrode in 1614 getekend*. Canaletto, Alphen aan den Rijn.

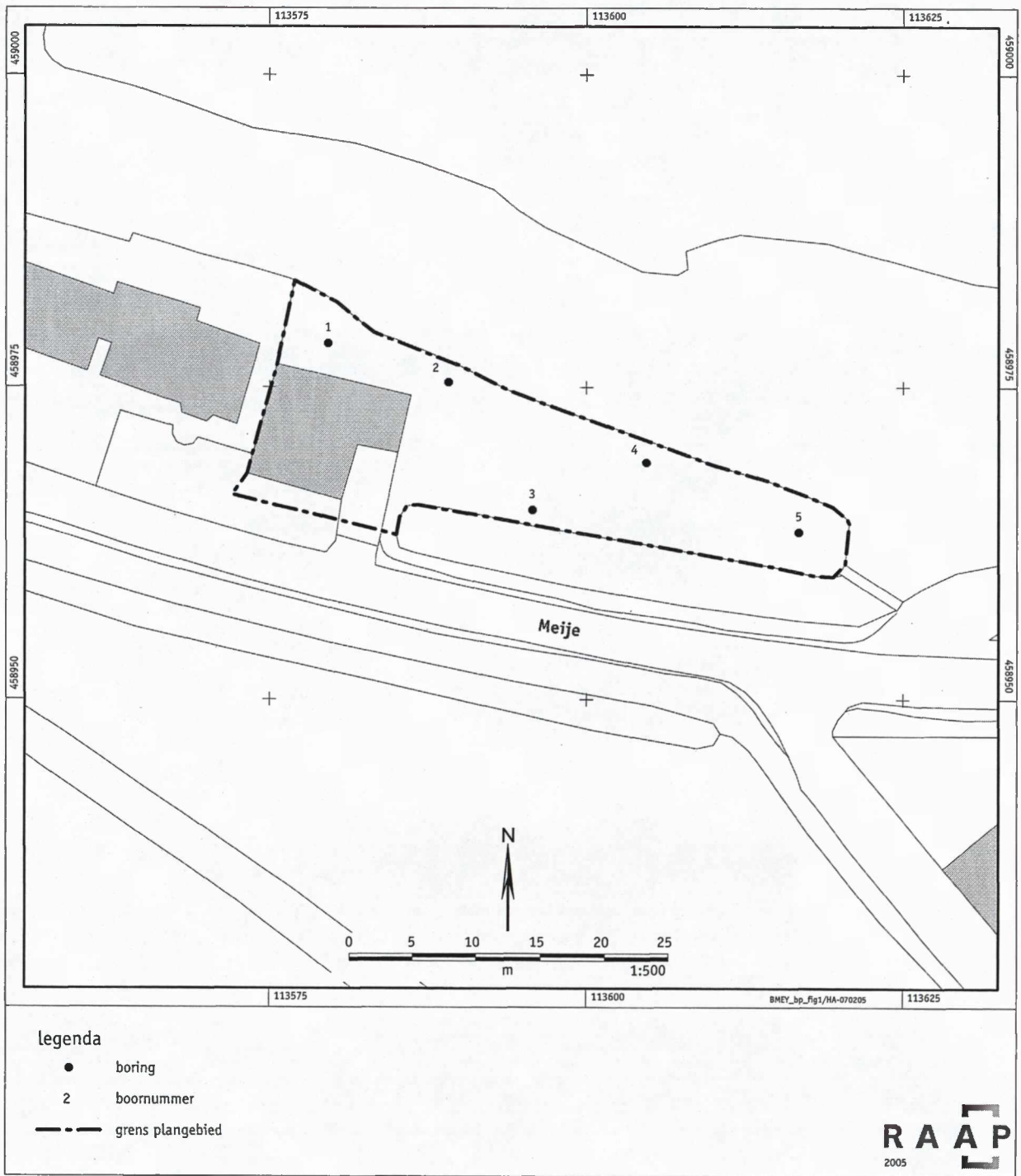
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.